

Dosarul nr. 2rac-203/22
2-19152840-01-2rac-05092022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – G. Manoli
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Panov, A. Manton, O. Cojocaru

DECIZIE

01 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de întreprinderea mixtă Moldo-Germană baza comercială „Grisan-Hamb” societate pe acțiuni,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea mixtă Moldo-Germană baza comercială „Grisan-Hamb” societate pe acțiuni împotriva firmei „Traian Creație Impresariat” societate cu răspundere limitată cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de întreprinderea mixtă Moldo-Germană baza comercială „Grisan-Hamb” societate pe acțiuni și s-a menținut hotărârea din 09 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care s-a respins acțiunea ca neîntemeiată

constată:

La 19 septembrie 2019, întreprinderea mixtă Moldo-Germană baza comercială „Grisan-Hamb” societate pe acțiuni ” (în continuare ÎM BC „Grisan-Hamb” SA) a depus cerere de chemare în judecată împotriva firmei „Traian Creație Impresariat” societate cu răspundere limitată (în continuare SRL „Traian Creație Impresariat”) cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că în baza contractelor de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012 și a facturilor fiscale seria BV nr. 0476893, seria BV nr. 0476894, seria BV nr. 0476895 seria BV nr. 0476896 și seria BV nr. 0476897 din 24 decembrie 2012, SRL „Traian Creație Impresariat” a acumulat față de ÎM BC „Grisan-Hamb” SA o datorie în sumă totală de 412 800 de lei.

La 12 mai 2016, a fost perfectat un grafic de achitare a datoriei SRL „Traian Creație Impresariat” până la 01 decembrie 2017, însă, a fost achitată doar parțial.

Conform actului de verificare a decontărilor reciproce ultima achitare a avut loc la 14 decembrie 2018 în sumă de 3 800 de lei, SRL „Traian Creație Impresariat” înregistrând o datorie în sumă de 240 000 de lei.

Reclamanta ÎM BC „Grisan-Hamb” SA a solicitat prin cererea de chemare în judecată încasarea din contul SRL „Traian Creație Impresariat” în beneficiul său a datoriei în sumă de 240 000 de lei și compensarea taxei de stat în cuantum de 7 200 de lei.

Prin hotărârea din 09 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins acțiunea depusă de ÎM BC „Grisan-Hamb” SA, ca fiind neîntemeiată (f.d. 57, 60-64).

La 25 februarie 2021, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, ÎM BC „Grisan-Hamb” SA a declarat apel împotriva hotărârii din 09 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 58).

Prin decizia din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de ÎM BC „Grisan-Hamb” SA și s-a menținut hotărârea din 09 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 100, 101-106).

În consolidarea soluțiilor instanțele inferioare au reținut că, ÎM BC „Grisan-Hamb” SA solicită prin cererea de chemare în judecată încasarea din contul SRL „Traian Creație Impresariat” a sumei de 240 000 de lei, cu titlu de contravaloare a mărfii – „Proiectorul Kinoton FP 3D”, ce constituie obiectul contractului de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012.

Instanțele inferioare au remarcat că, prețul mărfii – a „Proiectorul Kinoton FP 3D” de 240 000 de lei, indicat în pct. 4.1. din contractul de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012, contrar modalității de plată prevăzută la pct. 4.2. al contractului, a fost fracționat și inclus a câte 80 000 lei, în facturile seria BV nr. 0476893, seria BV nr. 0476894, seria BV nr. 0476895 din 24 decembrie 2012.

Potrivit pct. 2.2. din contractul de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012, părțile contractuale au stabilit că cumpărătorul poate ridica marfa în termen de 3-5 luni din ziua semnării contractului, confirmat prin actul de predare-primire.

În acest sens, instanțele inferioare au constatat că, la 03 iunie 2019, SRL „Traian Creație Impresariat” s-a adresat către ÎM BC „Grisan-Hamb” SA cu un demers, prin care a solicitat instalarea și verificarea funcționalității „Proiectorului Kinoton FP 3D”, conform obligațiilor stipulate în pct. 3.1. al contractului, urmând să achite integral suma contractuală după semnarea actului de predare-primire (f.d. 18).

Însă, ÎM BC „Grisan-Hamb” SA nu a dat curs demersului SRL „Traian Creație Impresariat” de a instala și verifica funcționalitatea „Proiectorului Kinoton FP 3D”, fapt prin ce nu și-a onorat obligația indicată în pct. 3.1. al contractului.

Astfel, instanțele inferioare au conchis că faptul nesemnării actului de predare-primire și administrarea acestui înscris ca probă, demonstrează cu certitudine că vânzătorul nu a livrat cumpărătorului obiectul contractului – „Proiectorul Kinoton FP 3D”, iar cumpărătorul nu l-a ridicat, așa cum este indicat în contract.

Respectiv, neexecutarea obligației de plată a sumei de 240 000 de lei de către cumpărătorul SRL „Traian Creație Impresariat” pe motivul neonorării de

către vânzător a obligațiilor contractuale indicate în pct. 2.2. și pct. 3.1. din contractul de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012, este una justificată.

În această consecvență, instanțele inferioare au ajuns la concluzia că acțiunea intentată de ÎM BC „Grisan-Hamb” SA împotriva SRL „Traian Creație Impresariat” cu privire la încasarea sumei de 240 000 de lei, cu titlu de contravaloare a mărfii – „Proiectorul Kinoton FP 3D”, ce constituie obiectul contractului de vânzare cumpărare din 21 decembrie 2012, este neîntemeiată, deoarece vânzătorul nu a transmis/livrat cumpărătorului obiectul contractului.

La 24 august 2022, ÎM BC „Grisan-Hamb” SA a declarat recurs împotriva deciziei din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și a hotărârii din 09 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii (f.d. 110 recto-verso).

În motivarea recursului a ÎM BC „Grisan-Hamb” SA a reiterat temeiurile de fapt ale speței, suplimentar invocând că instanțele inferioare au examinat superficial cauza și eronat au ajuns la concluzia că vânzătorul nu a livrat cumpărătorului marfa. Or, marfa conform contractului a fost livrată în data de 24 decembrie 2012, adică peste trei zile din ziua încheierii contractului, iar faptul livrării, predării și primirii se confirmă prin ștampila cumpărătorului SRL „Traian Creație Impresariat” aplicată pe facturi.

Mai mult ca atât, SRL „Traian Creație Impresariat” nu a prezentat probe care să demonstreze că a înaintat careva pretenții față de ÎM BC „Grisan-Hamb” SA în privința nelivrării mărfii conform p. 2.2. al contractului de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012, însă, la 03 iunie 2019, peste 6 șase ani și 5 luni din ziua încheierii contractului, cumpărătorul s-a adresat vânzătorului cu demers privind instalarea și verificarea funcționalității „Proiectorului Kinoton FP 3D” în incinta cinematografului din or. Căușeni, conform obligațiilor stipulate în p. 3.1. din contractul de vânzare-cumpărare. Totodată, la rândul său, vânzătorul s-a obligat să efectueze achitarea integrală a sumei contractate, odată cu semnarea actului de predare-primire de ambele părți, unde va fi menționată și asigurarea funcționalității proiectorului în termen de 3 luni din momentul instalării.

Recurenta a notat că instanțele inferioare nu au dat apreciere faptului că actul de predare-primire în privința instalării și verificarea funcționalității proiectorului nu a fost întocmit din motiv că vânzătorul s-a adresat cu demers peste o perioadă de 6 șase ani și 5 luni din ziua semnării contractului de vânzare-cumpărare. Deci, proiectorul putea să nu mai funcționeze, iar cumpărătorul nu avea dreptul să înainteze careva pretenții, deoarece expirase termenul de prescripție de 3 ani.

La fel, instanțele inferioare nu au dat apreciere faptului că, prin întocmirea și semnarea graficului de achitare a datoriei din 12 mai 2016, cumpărătorul a recunoscut existența datoriei.

La 05 septembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimă SRL „Traian Creație Impresariat” pentru notificare copia recursului declarat de ÎM BC „Grisan-Hamb” SA împotriva deciziei din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, explicându-i dreptul de a depune referință asupra acestuia (f.d. 118). Deși, potrivit avizului de recepție a trimiterii poștale DS8007303455AS, intimă i-a fost comunicat la 12 septembrie 2022 copia

recursului declarat de ÎM BC „Grisan-Hamb” SA, aceasta nu a făcut uz de dreptul său procedural și nu a depus referință în care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs.

Prin încheierea din 11 ianuarie 2023 a Curții Supreme de Justiție s-a considerat admisibil recursul declarat de ÎM BC „Grisan-Hamb” SA împotriva deciziei din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău și s-a transmis Colegiului lărgit pentru examinare în fond.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 12 mai 2022. Conform extrasului din poșta electronică cu adresa „victoria.tintari@justice.md”, decizia motivată din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată reprezentantului recurenteii în mod electronic la 25 iunie 2022 (f.d. 107). Astfel, Colegiul opinează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 24 august 2022 (f.d. 110).

Conform art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin prisma art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În corespundere cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

La caz, Colegiul a considerat inoportună invitarea participanților sau a reprezentanților acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței efectuarea controlului judiciar al deciziei din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Totodată, instanța de recurs a opinat că toate punctele de vedere, care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. Cu atât mai mult că, în esență, recurentul și intimatul au avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. Cu titlu subsidiar, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, 19 aprilie 2007, §§ 72-75; Eriksson vs Suedia, 12 aprilie 2012, §§ 66, 72; Pönkä vs Estonia, 08 noiembrie 2016, §§ 33-34, decizia nr. 95 din 19 decembrie 2016 a Curții Constituționale, §§ 26-27).

Verificând argumentele invocate în recurs, prin prisma materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia că recursul declarat de ÎM BC „Grisan-Hamb” SA urmează a fi admis și casată decizia din 12 mai 2022 a Curții de Apel

Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În debutul analizei sale, Colegiul consideră imperioase dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac vs. Croația (hotărârea din 05 aprilie 2018) potrivit căroră, din moment ce preeminența dreptului constituie un principiu fundamental al democrației și al Convenției, nu putea exista nicio așteptare, în baza Convenției sau de altă natură, potrivit căreia Curtea Supremă trebuia să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

Instanța de recurs consemnează că legea procesual civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Această dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

Astfel, respectând principiile dreptului procesual civil, instanței de apel îi revenea o deosebită atenție de a determina toate componentele acțiunii civile, și în special obiectul acțiunii civile și temeiurile acesteia. Obiectul acțiunii civile îl formează pretențiile reclamantului față de pârât, adresate instanței de judecată în scopul apărării propriilor drepturi și care reies din raportul material-litigios și în privința căroră instanța de judecată urmează să se expună prin hotărâre.

Prin urmare, instanța de judecată și de apel trebuie să determine raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acesteia. Subsecvent identificării raporturilor dintre părți, instanța de judecată urmează să stabilească obiectul probațiunii pe pricina dedusă judecății, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiectiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

Cercetând materialele dosarului, Colegiul constată că, la 21 decembrie 2012, între ÎM BC „Grisan-Hamb” SA, în calitate de vânzător și SRL „Traian Creație Impresariat”, în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare, prin care vânzătorul urma să livreze un „Proiector Kinoton FP 3D”, iar cumpărătorul să recepționeze și să plătească acest bun (f.d. 9-10 recto-verso).

Potrivit pct. 1.1. al contractului, cumpărătorul s-a obligat să livreze, iar cumpărătorul să recepționeze și să plătească marfa conform contractului de vânzare-cumpărare.

Conform pct. 2.2. al contractului, cumpărătorul poate ridica marfa în termen de 3-5 luni din ziua semnării contractului, confirmat printr-un act de predare-primire.

Prin pct. 4.1. și 4.2. al contractului, prețul mărfii s-a stabilit în mărime de 240 000 de lei, inclusiv TVA. Cumpărătorul s-a obligat să achite vânzătorului în avans 18% din costul total al mărfii, iar după eliberarea mărfii se achite diferența din suma restantă de 196 800 de lei în rate egale în decurs de 15 luni din ziua semnării contractului.

Prin suplimentul din 08 iunie 2015 la contractul de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012, părțile contractuale au convenit ca, cumpărătorul SRL „Traian Creație Impresariat” să achite vânzătorului ÎM BC „Grisan-Hamb” SA diferența din suma restantă de 205 760 de lei pentru „Proiectorul Kinoton FP 3D”, în termen de până la 05 mai 2016 (f.d. 8).

De asemenea, la 21 decembrie 2012, între ÎM BC „Grisan-Hamb” SA, în calitate de vânzător și SRL „Traian Creație Impresariat”, în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare, prin care vânzătorul urma să livreze fotolii – scaune tapetate pentru cinema în număr de 240 de bucăți, iar cumpărătorul să recepționeze și să plătească aceste scaune (f.d. 12-13 recto-verso).

Potrivit pct. 1.1. al contractului, cumpărătorul s-a obligat să livreze, iar cumpărătorul să recepționeze și să plătească marfa conform contractului de vânzare-cumpărare.

Conform pct. 2.2. al contractului, cumpărătorul poate ridica marfa în termen de 3-5 luni din ziua semnării contractului, confirmat printr-un act de predare-primire.

Prin pct. 4.1. și 4.2. al contractului, prețul mărfii s-a stabilit în mărime de 172 800 de lei, inclusiv TVA. Cumpărătorul s-a obligat să achite vânzătorului în avans 18% din costul total al mărfii, iar după eliberarea mărfii se achite diferența din suma restantă de 141 696 de lei în rate egale în decurs de 15 luni din ziua semnării contractului.

Prin suplimentul din 08 iunie 2015 la contractul de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012, părțile contractuale au convenit ca, cumpărătorul SRL „Traian Creație Impresariat” să achite vânzătorului ÎM BC „Grisan-Hamb” SA diferența din suma restantă de 138 240 de lei pentru „fotoliile primite în număr de 240 de bucăți”, în termen de până la 05 mai 2016 (f.d. 11).

Potrivit facturilor fiscale seria BV nr. 0476893, seria BV nr. 0476894 și seria BV nr. 0476895 din 24 decembrie 2012, vânzătorul ÎM BC „Grisan-Hamb” SA a livrat cumpărătorul SRL „Traian Creație Impresariat” marfa: „Proiectorul Kinoton FP 3D” în sumă totală de 240 000 de lei și fotoliile în sumă totală de 172 800 de lei (f.d. 14, 15, 16, 78, 79 și 80).

Colegiul constată că, la 12 mai 2016, cumpărătorul SRL „Traian Creație Impresariat” și vânzătorul ÎM BC „Grisan-Hamb” SA au semnat graficul de achitare a datoriei, prin care s-a indicat că SRL „Traian Creație Impresariat” a confirmat datoria sa în sumă de 344 000 de lei față de ÎM BC „Grisan-Hamb” SA rezultată din achiziționarea „Proiectorului Kinoton FP 3D” și a 240 de fotolii tapetate pentru cinema, garantând achitarea acesteia în termen de 18 luni, începând cu data de 01 iulie 2016 până la 01 decembrie 2017, conform graficului: 01 iulie 2016 – 19 000 de lei, 01 august 2016 – 19 000 de lei, 01 septembrie 2016 – 19 000 de lei, 01 octombrie 2016 – 19 000 de lei, 01 noiembrie 2016 – 19 000 de lei, 01 decembrie 2016 – 19 000 de lei, 01 ianuarie 2017 – 19 000 de lei, 01 februarie 2017 – 19 000 de lei, 01 martie 2017 – 19 000 de lei, 01 aprilie 2017 – 19 000 de

lei, 01 mai 2017 – 19 000 de lei, 01 iunie 2017 – 19 000 de lei, 01 iulie 2017 – 19 000 de lei, 01 august 2017 – 19 000 de lei, 01 septembrie 2017 – 19 000 de lei, 01 octombrie 2017 – 19 000 de lei, 01 noiembrie 2017 – 19 000 de lei, 01 decembrie 2017 – 21 000 de lei (f.d. 17).

La 17 decembrie 2018, creditorul ÎM BC „Grisan-Hamb” SA a expediat în adresa debitorului SRL „Traian Creație Impresariat” pretenția cu numărul de înregistrare 79, prin care a solicitat achitarea datoriei contractuale restante în sumă de 287 684 de lei, în termen de 10 zile (f.d. 19).

Înaintând prezenta acțiune în instanța de judecată, ÎM BC „Grisan-Hamb” SA a solicitat prin cererea de chemare în judecată încasarea de la SRL „Traian Creație Impresariat” în beneficiul său a datoriei contractuale în sumă de 240 000 de lei și a compensarea taxei de stat în cuantum de 7 200 de lei (f.d. 2-3).

Fiind investită cu judecarea acțiunii în prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin hotărârea din 09 februarie 2021 a respins acțiunea depusă de ÎM BC „Grisan-Hamb” SA, ca fiind neîntemeiată (f.d. 59, 60-64).

Rejudecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 12 mai 2022, a respins apelul declarat de ÎM BC „Grisan-Hamb” SA și a menținut hotărârea din 09 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 100, 101-106).

Colegiul observă că instanțele inferioare și-au întemeiat soluțiile pe faptul că părțile contractante nu au semnat actul de predare-primire a mărfii conform contractelor de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012, ceea ce demonstrează cu certitudine că vânzătorul nu a livrat cumpărătorului obiectul contractelor de vânzare-cumpărare – „Proiectorul Kinoton FP 3D” și 240 de fotolii tapetate pentru cinema, iar cumpărătorul nu le-a ridicat.

Instanțele ierarhic inferioare au conchis că, neexecutarea obligației de plată a sumei de 240 000 de lei de către cumpărătorul SRL „Traian Creație Impresariat” este rezultatul neonorării de către vânzător a obligațiilor contractuale, și anume de transmitere/livrare a mărfii – obiectul contractului.

Însă, analiza deciziei din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 09 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, atestă că instanțele inferioare nu au dat apreciere tuturor circumstanțelor ce rezultă din suportul probator și argumentelor invocate de părțile litigante, inclusiv declarațiilor debitorului-pârât.

Instanța de recurs decelează că, potrivit facturilor fiscale seria BV nr. 0476893, seria BV nr. 0476894 și seria BV nr. 0476895 din 24 decembrie 2012, vânzătorul ÎM BC „Grisan-Hamb” SA a livrat cumpărătorului SRL „Traian Creație Impresariat” marfa: „Proiectorul Kinoton FP 3D” și fotolii (f.d. 14, 15, 16, 78, 79 și 80).

La aspectul dat este relevant că, la rândul 17 al facturilor fiscale seria BV nr. 0476893, seria BV nr. 0476894 și seria BV nr. 0476895 din 24 decembrie 2012, cumpărătorul SRL „Traian Creație Impresariat” a confirmat prin semnătură că a primit marfa indicată la rândul 10.1 al facturilor și în cantitatea indicată la rândul 10.3.

Conform pct. 23 din Instrucțiunea privind completarea formularului tipizat de document primar cu regim special „Factură fiscală”, Anexa nr. 4 la Ordinul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 115 din 06 septembrie 2010, în

rândurile 16 „Predat bunurile intermediarul (transportatorul)” și 17 „Primit bunurile (serviciile) cumpărătorul” – intermediarul (transportatorul) confirmă prin semnătură că a predat încărcătura, iar persoana de răspundere a cumpărătorului pe al doilea, al treilea și al patrulea exemplare ale facturii fiscale certifică prin semnătură și ștampilă (parafă) primirea încărcăturii de la intermediar (transportator).

În cazul când mărfurile sunt primite în baza delegației vizate de cumpărător, persoana autorizată confirmă prin semnătură în rândul 17 „Primit bunurile (serviciile) cumpărătorul”.

Sub aspectul dat este imperios că, în cadrul dezbaterilor judiciare în prima instanță, reprezentantul pârâtului SRL „Traian Creație Impresariat”, administratorul Octavian Grigoriu, a declarat și a confirmat că el a aplicat semnăturile olografe în rândul 17 al facturilor fiscale seria BV nr. 0476893, seria BV nr. 0476894 și seria BV nr. 0476895 din 24 decembrie 2012, în numele cumpărătorului SRL „Traian Creație Impresariat”. Totodată, la primirea mărfii livrate de către ÎM BC „Grisan-Hamb” SA a fost încheiat un contract de depozitare, dar care nu-l poate prezenta (f.d. 51-52).

În această consecvență, Colegiul consideră contradictorii concluziile instanțelor ierarhic inferioare, precum că SRL „Traian Creație Impresariat” justificat nu a achitat vânzătorului ÎM BC „Grisan-Hamb” SA integral plata mărfii conform contractelor de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012, deoarece vânzătorul nu i-a livrat marfa conform acestor contracte.

Or, livrarea mărfii de către vânzătorul ÎM BC „Grisan-Hamb” SA conform contractelor de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012 și primirea acesteia de către cumpărătorul SRL „Traian Creație Impresariat” se confirmă prin semnătura aplicată de către acesta în rândul 17 al facturilor fiscale seria BV nr. 0476893, seria BV nr. 0476894 și seria BV nr. 0476895 din 24 decembrie 2012.

Deopotrivă, primirea mărfii este demonstrată și prin declarațiile administratorului SRL „Traian Creație Impresariat”, Octavian Grigoriu, care în cadrul dezbaterilor judiciare a confirmat acest fapt, iar în conformitate cu art. 123 alin. (6) din Codul de procedură civilă, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Articolul 117 prescrie la alin. (2) din Codul de procedură civilă, în calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea cauzei, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.

Astfel, instanțele ierarhic inferioare eronat au concluzionat că, în condițiile speței, livrarea mărfii de către vânzătorul ÎM BC „Grisan-Hamb” SA, conform contractelor de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012, urma a fi demonstrată prin semnarea actelor de predare-primire a mărfii.

La capitolul dat instanța de recurs observă că instanțele ierarhic inferioare nu au dat apreciere faptului că, deși, pârâtul SRL „Traian Creație Impresariat” nu a recunoscut pretențiile înaintate împotriva sa de către ÎM BC „Grisan-Hamb” SA, în cadrul ședințelor de judecată din 23 noiembrie 2020 și 24 noiembrie 2020 acesta a solicitat termen pentru negocierea unei tranzacții de împăcare cu reclamantul ÎM BC „Grisan-Hamb” SA (f.d. 51-53, 54, 55-56). Or, este incert de

ce SRL „Traian Creație Impresariat” și-a dorit încheierea unei tranzacții de împăcare cu ÎM BC „Grisan-Hamb” SA, în condițiile în care a declarat că vânzătorul ÎM BC „Grisan-Hamb” SA nu i-a livrat marfa conform contractelor de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012.

La fel, Colegiul consideră că instanțele ierarhic inferioare nu au dat apreciere faptului că, prin suplimentele din 08 iunie 2015 la contractele de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012, care au statut de acorduri adiționale la contracte și sunt părți integrate a contractelor de vânzare-cumpărare, cumpărătorul SRL „Traian Creație Impresariat” s-a obligat să achite sumele restante de 205 760 de lei (din 240 000 de lei) și 138 240 de lei (din 172 800 de lei), până în data de 05 mai 2016 (f.d. 8, 11). Iar, ulterior, prin graficul de achitare a datoriei din 12 mai 2016, cumpărătorul SRL „Traian Creație Impresariat” a confirmat datoria sa în sumă de 344 000 de lei față de ÎM BC „Grisan-Hamb” SA, care include prețul „Proiectorului Kinoton FP 3D” și a 240 de fotolii tapetate pentru cinema, garantând achitarea acesteia în termen de 18 luni, începând cu data de 01 iulie 2016 până la 01 decembrie 2017 (f.d. 17).

Or, reieșind din argumentele invocate de părțile litigante, raportate la suportul probator administrat și anexat la materialele cauzei, instanțele ierarhic inferioare trebuiau să elucideze, de ce cumpărătorul SRL „Traian Creație Impresariat” a semnat suplimentele din 08 iunie 2015 la contractele de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012, iar ulterior și graficul de achitare a datoriei din 12 mai 2016, prin care a recunoscut că are o datorie față de ÎM BC „Grisan-Hamb” SA în sumă de 344 000 de lei, asumându-și obligația și garantând stingerea acesteia, în cazul în care afirmă că marfa nu i-a fost livrată, iar vânzătorul ÎM BC „Grisan-Hamb” SA nu și-a onorat obligațiunile contractuale.

În această ordine de idei, Colegiul observă că instanța de apel a judecat formal cauza, iar din acest motiv instanța de recurs este în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții date de Curtea de Apel Chișinău și de a verifica temeinicia și legalitatea acestei soluții.

Coroborând circumstanțele ce preced, instanța de recurs conchide temeinicia recursului declarat de întreprinderea mixtă Moldo-Germană baza comercială „Grisan-Hamb” societate pe acțiuni și necesitatea casării integrale a deciziei din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) și art. 445 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de întreprinderea mixtă Moldo-Germană baza comercială „Grisan-Hamb” societate pe acțiuni.

Se casează integral decizia din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea mixtă Moldo-Germană baza comercială „Grisan-Hamb” societate pe acțiuni împotriva firmei „Traian Creație Impresariat” societate cu răspundere limitată cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată și

se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chişinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Preşedintele şedinţei,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Maria Ghervas